

Mir'e Yeni Ekip

25 Haziran'da Dünya'nın yörüngesinde meydana gelen kazada, Mir Uzay İstasyonu'nun Spektr modülü hasar görmüştü. Çarpışma, Mir ekibinin hayatını tehlikeye sokan birçok aksiliğe de neden olmuştu.

25 Haziran'daki kazanın pilot hatasından mı yoksa, aşırı yüklü uzay aracının kontrolündeki zorluktan mı meydana geldiği tartışmaları devam ediyor. Mir kumandanı Vasily Tsibilyev, kaza sırasında, kargo gemisini kontrol eden kozmonot, Tsibilyev birleşmeyi sağlamak üzere, aracı bir uzaktan kumanda yardımıyla yönlendiriyordu. Tsibilyev'in söylediğine göre eğer birleşme sırasında, başka şekilde hareket etseydi, çarpışma çok daha zarar verici hatta muhtemelen ölümcül olacaktı.

Tsibilyev, aracı yavaşlatmak için elinden geleni yaptığını; bu sayede kazanın yine de ucuz atlatıldığını belirtiyor. Yanlış gidenin ne olduğunun ise ancak verilerin yerde incelenmesi sonucunda anlaşılacağını söylüyor.

Daha önce onarım için yapılan denemeler, Mir ekibinin bu çeşit riskli onarımları gerçekleştirmekte yetersiz kaldığını gösterdi. Projenin yürütücüsü Vladimir Solovyov, yeryüzünde gerçekleştirilen bir takım benzer deneylerde, onarım işleminin özel ekipman olmadan gerçekleştirilemeyeceğini belirtiyordu. Bunların üzerine, onarımı gerçekleştirmek üzere, tecrübeli iki kozmonot 5 Ağus-

tos'ta bir uzay aracında yeni ekipmanla birlikte gönderilmek üzere seçildi. Ekip-te yer alan kozmonotlar, 49 yaşındaki Anatoly Solovyov ve 43 yaşındaki Pavel Vinogradov olarak seçildi. Mir'in önceki ekibinden Tsibilyev ve Alexander Latutkin 14 Ağustos'ta istasyondan ayrıldılar. Amerikalı fizikçi Michael Foale'in ise, Eylül sonuna kadar Mir'de kalması, daha sonra da onun yerini NASA astro-notu David Wolf'un alması düşünülüyor.

Rus kozmonotlar Solovyev ve Vinogradov, 5 Ağustos'ta Kazakistan'daki Baykonur Uzay Üssü'nden, Soyuz kapsülüyle fırlatıldılar. Bu arada, Mir'de yeni bir problem ortaya çıktı. Oksijen jeneratörü çalışmıyordu. Aslında, Mir'de iki oksijen jeneratörü yer alıyor. Bunlar-

dan birisi, güç tasarrufu amacıyla, bir ay önce kapatılmıştı. Diğeri ise, geçen ay Mir'le birleştirilen kargo gemisindeki oksijenin öncelikle kullanılması amacıyla Temmuz ayı sonunda kapatıldı. 5 Ağustos'ta, jeneratörü yeniden çalıştıran kozmonotlar sadece yarım saat boyunca çalıştığını gördüler. Aslında bu şimdilik hayati bir tehlike yaratmıyor; çünkü, Mir'in henüz 2,5 ay yetecek oksijen stoğu var. Rus görevliler, problemin çok önemli olmadığını, jeneratörün birkaç gün içerisinde onarılabileceğini belirtiyorlar. Bu arada, ikinci jeneratör de yeniden çalıştırılmaya çalışılıyor.

5 Ağustos'ta yola çıkan uzay aracı, başarılı bir şekilde, 7 Ağustos'ta Mir'le birleştirildi. Yeni ekip 20 Ağustos'ta ise çarpışmadan zarar gören Spektr modülüne girerek başladılar.

Solovyov, Spektr modülündeki kopropan kabloları birleştirerek işe başladı. Bu zor bir çalışma oluyor; çünkü, çarpışmadan sonra, Spektr modülünde hava kalmadı. Yani uzay giysileriyle çalışılması gerekiyor. Çarpışma sırasında saçılan kimyasal maddeler ve kırık parçalar, uzay giysileri için tehlike oluşturuyor. Rus ve Birleşik Amerika'lı görevliler eğer, Mir'in kaybettiği güç yerine getirilemezse, Mir'in görevinin sona erebileceğini belirtiyorlar.

Alp Akoğlu

Kaynaklar
<http://shortle-mir.nasa.gov>
<http://www.yahoo.com/headlines>
<http://www.abnews.com>
<http://www.washingtonpost.com>

Mir kumandanı Tsibilyev,
Atlantis astronotu
ile birlikte